

**JÄSENNYKSIÄ SISÄISTETYSTÄ NAISVIHASTA
- KUVAILEVA KIRJALLISUUSKATSAUS**

Sini Koljonen
Kandidaatintutkielma
Sosiaalityö
Yhteiskuntatieteiden ja
filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2023

” Misogyny has brought women together as well as pushed them apart. ”

- Cynthia Cockburn, 1998

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Sini Koljonen	
Työn nimi Jäsennyksiä sisäistetyistä naisvihasta – kuvaileva kirjallisuuskatsaus	
Oppiaine Sosiaalityö	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Syksy 2023	Sivumäärä 34
Tiivistelmä <p>Tämä kandidaatintutkielma on toteutettu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Tutkielman aiheena on sisäistetty naisviha ja sen saamat jäsenyykset tarkastellussa tutkimuskirjallisuudessa. Tutkielma sisältää käsitteellistä tarkastelua sekä hahmotelmia sisäistetyn naisvihan ilmenemismuodoista ja sisäistymisprosessista. Teoreettinen viitekehys eli tässä tutkielmassa yhteiskunnallinen rooliteoria on tutkimuskirjallisuuden suhteen taustoittavassa roolissa, jonka avulla naisvihan ja sitä kautta sisäistetyn naisvihan juurisyitä on mahdollista paremmin ymmärtää.</p> <p>Tutkimuskirjallisuuden mukaan sisäistetty naisviha on naisten itsensä toteuttamaa, halventavaa ja alentavaa suhtautumista naissukupuoleen. Sisäistettyä naisvihaa lähestytään kirjallisuudessa kolmen komponentin avulla, joita ovat naisten väheksyminen, epäluottamus naisia kohtaan ja miesten suosiminen. Yhteiskunnan ja kulttuurin patriarkaattisuus ja sen ylläpitämä naisviha on rakenteellista ja yhteydessä luokkaan, etnisyyteen ja rotuun. Tarkastellun kirjallisuuden mukaan sorto on yksi oleellinen elementti naisvihan taustalla, sillä se on naisvihaa ylläpitävä ja sen sisäistymiseen vaikuttava tekijä. Naisviha voi olla radikaalia ja näkyvää, kuten naiseen kohdistuvaa väkivaltaa ja muuta vallankäyttöä, mutta myös hyvin hienovaraista ja vaikeasti todennettavaa väheksyntää ja aliarvioimista. Tutkimuksissa on havaittu, että naisvihamieliset asenteet ja oletukset sisäistyvät tyttöihin yleensä murrosiän aikana, jolloin niitä tiedostamatta saatetaan alkaa myös itse vahvistamaan.</p>	
Asiasanat Sisäistetty naisviha, sisäistetty misogynia, sisäistetty seksismi, yhteiskunnallinen rooliteoria, sukupuoliroolit	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja Ohjaaja Kaisa Haapakoski	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	TEOREETTINEN KEHYS: YHTEISKUNNALLINEN ROOLITEORIA	7
	2.1 Teorian taustaa	7
	2.2 Teorian sisältö	8
	2.3 Sukupuolten tasa-arvo	13
3	TUTKIELMAN TOTEUTUS JA TIEDONHAUN KUVAUS	15
4	TULOKSET	17
	4.1 Naisviha ja seksismi.....	17
	4.2 Sisäistetty naisviha ja sisäistetty seksismi	18
	4.3 Sisäistetyn naisvihan mittari	22
	4.4 Naisvihan sisäistymisen alkumetreit	25
	4.5 Itseobjektivointi	26
	4.6 Sisäistetty naisviha, seksuaalisuus ja tasa-arvo	26
	4.7 Sisäistetyltä naisvihalta suojautuminen.....	28
5	YHTEENVETO JA POHDINTA	29
	LÄHTEET	33

1 JOHDANTO

Tässä kandidaatintutkielmassa perehdyn sisäistetyn naisvihan määritelmään ja sen saamiin jäsenyyksiin tarkastelemassani tutkimuskirjallisuudessa kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla. Koen, että naisviha ja sisäistetty naisviha ovat saaneet yhteiskunnallisissa keskusteluissa ja mediassa viime vuosina enemmän näkyvyyttä. Näkemykseni mukaan Sanna Marinin aikainen hallituskausi kirvoitti naisvihaan liittyvää keskustelua aikaisempaa enemmän. Tutkimuksellinen mielenkiintoni kohdistuu kuitenkin naisvihan sisäistämiseen. Aiheen ”uutuudesta” kertoo se, että en onnistunut löytämään suomenkielistä tutkimustietoa aiheesta. Etsiessäni tietoa esimerkiksi JYKDOK-tiedonhakupalvelusta hakusanoilla *sisäistet* naisviha**, hakutuloksia ei tule yhtäkään, vaikka asteriksi (*) laajentaa hakua siten, että sanat tulevat haetuiksi kaikissa muodoissaan. Tutkimustehtäväni onkin tarjota suomenkielistä jäsenystä aiheesta.

Tutkimuskysymykseni on ”Mitä on sisäistetty naisviha ja kuinka se jäsentyy tarkastelemassani tutkimuskirjallisuudessa?”. Peilaan jäsentelyä yhteiskunnalliseen rooliteoriaan (*social role theory*) (Eagly & Wood, 2011), jota esittelen seuraavassa luvussa. Teoria tarjoaa pohjan, jonka kautta on helpompi ymmärtää, kuinka naisviha ja sisäistetty naisviha ovat saaneet alkunsa. Teoriaosuuden jälkeen kerron lyhyesti kirjallisuuskatsauksesta menetelmänä, kuvailen tiedonhakuprosessini kulun sekä esittelen keräämäni aineiston. Niitä seuraa tulososio, jossa jäsentelen aineistoni avulla vastausta tutkimuskysymykseeni. Koska sisäistetty naisviha on alakäsite, edellyttää

sen ymmärtäminen laajemman käsitteen, naisvihan, tarkastelua. Aloitankin käsittelyluvut erittelemällä hieman naisvihan ja seksismin määritelmiä, minkä jälkeen määrittelen sisäistetyn naisvihan käsitettä sekä hahmottelen sisäistettyyn naisvihaan liittyviä jäsennyksiä ja sen ilmenemismuotoja keräämäni tutkimuskirjallisuuden kautta. Loppuun olen koonnut yhteenvetoa teoriasta ja tuloksista suhteuttaen niitä toisiinsa sekä hieman pohdintaa tulevaisuutta ajatellen.

2 TEOREETTINEN KEHYS: YHTEISKUNNALLINEN ROOLITEORIA

Tässä luvussa kuvailen valitsemani teoreettista viitekehystä eli yhteiskunnallista rooliteoriaa, joka antaa oivallisen pohjan sisäistetyn naisvihan tarkastelulle. Se tarjoaa tietoa, joka auttaa ymmärtämään naisvihan ja sitä kautta sisäistetyn naisvihan syntymekanismeja. Johdattelen aiheeseen käsittelemällä lyhyesti teorian taustaa ja sen jälkeen kerron teorian sisällöstä tarkemmin.

2.1 Teorian taustaa

Alice Eaglyn ja Wendy Woodin (2011, s. 459) kehittämä yhteiskunnallinen rooliteoria pohjautuu sosiologiaan ja psykologiaan, ja se pyrkii selittämään perustavanlaatuisimmat syyt sukupuolten välisille eroille. Lisäksi teoria ottaa huomioon ne psykologiset ja biologiset prosessit, jotka keskeisimmin määrittävät sukupuolten eroja ja yhtäläisyyksiä. Nämä prosessit ylläpitävät yhteiskunnallisia rooleja, jotka luovat stereotypioita ja sukupuolittuneita käyttäytymismalleja (Schneider & Bos, 2019, s. 174; Eagly & Wood, 2011, s. 459; Diekman & Schneider, 2010, s. 488–489). Teorian juuret ulottuvat 1980-luvulle ja siihen ovat vaikuttaneet erilaiset teoreettiset näkökulmat ja perinteet, kuten sosiologinen rooliteoria, sukupuolistereotyyppien tutkimus, behavioraalinen vahvistaminen, statuksen

rakentumisen periaatteet, sukupuoli-identiteettiin liittyvät tutkimukset ja itsesääntelyn prosessit sekä metodologiana meta-analyysi (Eagly & Wood 2011, s. 463).

Jotta sukupuolirooleja ja stereotyyppioita olisi mahdollista ymmärtää laajemmin, koen tarpeelliseksi selventää sukupuolen määritelmiä. Suomen kielessä käytämme sukupuolesta vain yhdenlaista nimitystä, kun taas englannin kielessä sukupuolen määritelmät *sex* ja *gender* mahdollistavat sukupuolen käsitteen jaottelun. Sanalla *sex* viitataan usein syntymässä määritettyyn sukupuoleen, joka perustuu kromosomien rakenteeseen ja sukupuolten eroihin lisääntymiskyvyn perusteella. Kyseisen jaottelun tiedetään nykyään kuitenkin olevan ”ääridikotominen”, sillä se sivuuttaa ne yksilöt, jotka eivät yksiselitteisesti kuulu vain jompaankumpaan ryhmään. Sana *gender* sen sijaan viittaa yhteiskunnallisesti jäsentyneisiin psykologisiin piirteisiin, joilla on yhteyttä yksilön biologiaan ja kromosomirakenteisiin. (Schneider & Bos, 2019, s. 174–175.) Sana *gender* antaakin ainakin teoriassa väljyyttä sukupuolen määrittelyyn. Painotan ”teoriassa”, sillä sukupuolibinääristä poikkeavat sukupuoli-identiteetin erilaiset ilmaisut ovat yhteiskunnassamme edelleen melko tiukasti rajatut.

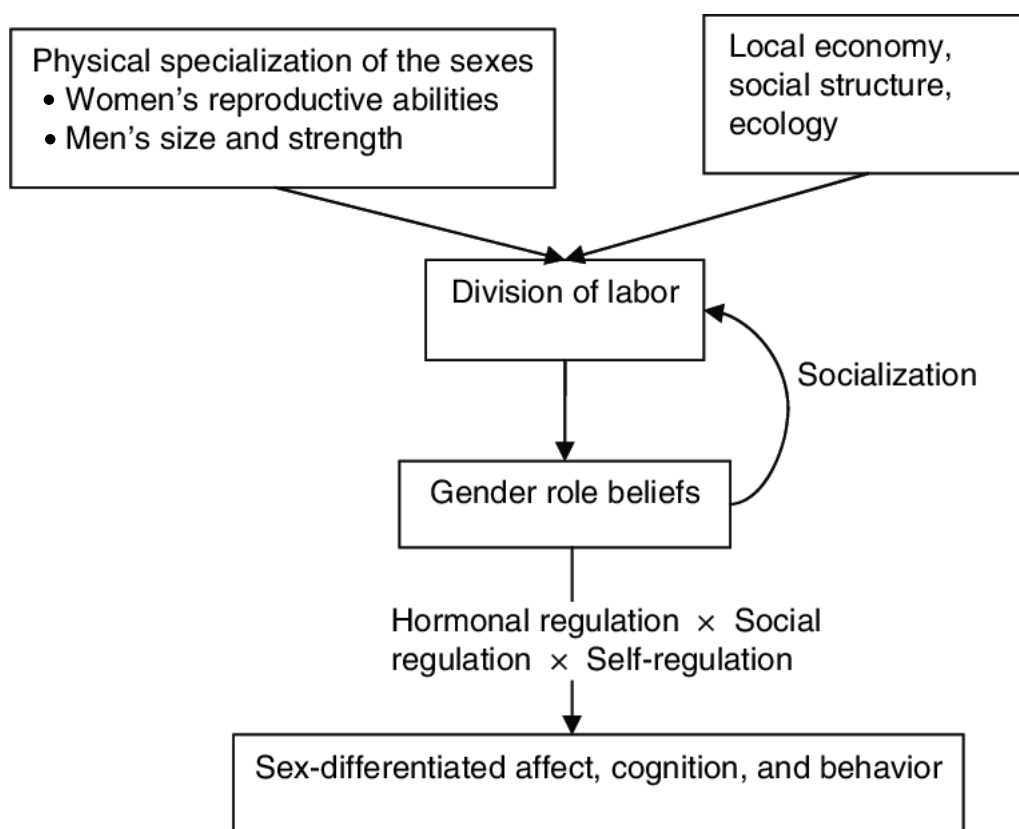
2.2 Teorian sisältö

Yhteiskunnallisen rooliteorian mukaan ne roolit, joita liitämme naisiin ja miehiin ja joiden mukaan valtaosa ihmisistä elää, synnyttävät stereotyyppioita ja sukupuolittavat tiettyjä piirteitä ihmisessä (Schneider & Bos, 2019, s. 175; Diekman & Schneider, 2010, s. 488–489). Näitä rooleja on Eaglyn ja Woodin (2011, s. 465–466) mukaan perusteltu biologisilla eroilla, joiden mukaan miehet ovat fyysisesti vahvempia sekä suurempi kokoisia ja naiset kykeneväisiä lisääntymään ja huolehtimaan jälkikasvusta. Näin ollen miesten on ollut helpompi ryhtyä metsästämään, viipyä pitkiä aikoja poissa kotoa ja hoitaa tehtäviä keskeytyksettä. Kyseiset erot sukupuolten välillä ovat aikojen saatossa johtaneet siihen, että miesten fyysiset ominaisuudet ovat vastanneet paremmin työmarkkinoilla tarvittavia taitoja ja edellytyksiä, ja lasten ja kodin

hoitaminen taas naisten ominaisuuksia. Edellä mainittujen seikkojen vuoksi yhteiskunnat ovat usein luovuttaneet valta-asetat miehille.

Sukupuoliroolit ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat yhä myös poliittisiin asenteisiin, ja niissä ilmeneviä eroja sukupuolten välillä onkin Amanda Diekmanin ja Monica Schneiderin (2010, s. 490) mukaan tutkittu. Näissä tutkimuksissa on havaittu, että miehet ovat naisia taipuvaisempia kannattamaan hierarkiaa tukevaa politiikkaa (esimerkiksi sotilaallisia rakenteita), kun taas naiset kannattavat miehiä enemmän hierarkisia rakenteita heikentävää politiikkaa ja kiinnittävät enemmän huomiota syrjittyihin kansanryhmiin ja sosiaalihuoltoon. Lisäksi on mielenkiintoista, että vähemmän hierarkisissa yhteisöissä ja esimerkiksi paimentolaisyhteisöissä, jotka eivät ole länsimaiden tapaan teknologisoituneet, on tasa-arvoisemmat asetelmat sukupuolten välillä (Eagly & Wood, 2011, s. 465–466).

KUVIO 1. Biososiaaliset prosessit, jotka ovat myötävaikuttaneet sukupuoliroolien syntyyn (Eagly & Wood, 2011, s. 465).

Yllä oleva kuvio havainnollistaa Eaglyn ja Woodin (2011, s. 465) mallinnusta sukupuoliroolien syntymisestä (kuvio 1.). Sukupuolten fyysisten ominaisuuksien lisäksi (ylhäällä vasemmalla) työmarkkinoiden jakautumiseen vaikuttivat myös sen hetkinen taloudellinen tilanne, yhteiskuntarakenteet sekä elintapa (ylhäällä oikealla). Eaglyn ja Woodin (2011, s. 465–467) mukaan työmarkkinoiden jakautuminen ja erot sukupuolihierarkiassa ovat eritoten teollistuneissa maissa hiljattain kaventuneet. Tähän ovat vaikuttaneet työelämän muuttuminen niin, ettei se enää korosta fyysistä vahvuutta tai kokoa, sekä alentunut syntyvyys, jolloin imettäminen ja pienistä lapsista huolehtiminen eivät enää yhtä suuressa määrin vie naisten aikaa. Se on mahdollistanut naisten osallistumisen kodin ulkopuolella oleviin tehtäviin sekä monipuolisempia yhteiskunnallisia rooleja naisille. Eagly ja Wood (emt.) kuitenkin huomauttavat, että siitä huolimatta kotityöt ovat yhä edelleen enemmän naisten vastuualuetta ja palkallisen työn tekeminen on miehiä vähäisempää. Lisäksi työssä esiintyy rakenteellisia ja sisällöllisiä eroja. Eagly ja Wood (emt.) viittaavat Yhdysvalloissa tehtyyn tutkimukseen, jonka mukaan suurin osa Yhdysvalloissa asuvista naisista on työssä käyviä, mutta heillä on miehiin verrattuna matalammat palkat, työ on keskittynyt eri elinkeinoalueisiin ja johtoasemat ovat harvinaisempia. Heidän mukaansa tämä on johtanut siihen, että naisilla on vähemmän vaikutusvaltaa ja resursseja kuin miehillä, mikä vahvistaa patriarkaattia ja sukupuolihierarkioita. Lisäksi sosialisatio sekä sukupuolten käyttäytymismallien ja sukupuolille ominaisten piirteiden havainnoiminen vahvistavat entisestään uskomuksia siitä, minkälainen toiminta on sukupuolille ominaista ja suotavaa, ja nämä asenteet edelleen vahvistavat työmarkkinoiden sukupuolittunutta jakautumista. Eagly ja Wood (emt.) lisäävät, että sukupuolirooleista otetaan vaikutteita jo aivan varhaislapsuudessa ja ne vahvistuvat läpi lapsuus- ja nuoruusajan. Myös Monica Schneider ja Angela Bos (2019, s. 176–177) tukevat tätä ja täsmentävät, että lapset ja nuoret saavat vaikutteita esimerkiksi heille suunnatuista kirjoista ja leluista, jotka vahvistavat sukupuolistereotyyppioita. Lisäksi he huomauttavat median osuudesta, jonka tarjoama kuvasto heijastaa näitä rooleja ja normeja esineellistämällä naisia ja tyttöjä

sekä osoittaen, kuinka heidän arvonsa mitataan nuoruudessa, kauneudessa ja seksikkyydessä. Poikiin ja miehiin yhdistettävä mediakuvasto puolestaan koostuu vallan, aggression ja dominanssin mielikuvista. Schneiderin ja Bosin (emt.) mukaan onkin tavallista, että sukupuolinormien noudattaminen tai niistä poikkeaminen aiheuttavat hyväksyntää/paheksuntaa jo nuorten keskinäisessä kanssakäymisessä.

Eagly ja Wood (2011, s. 466–469) jaottelevat sukupuolirooleihin liitettävät piirteet yhteisökeskeiseen (*communion*) ja toimintakeskeiseen (*agency*), missä naisten toiminnan nähdään olevan enemmän yhteisölähtöistä, kotikeskeistä ja tukea antavaa, kun taas miesten toimintaan yhdistetään toimijuus, työkeskeisyys ja dominoivuus sekä korkeammat auktoriteettiasemat. Lisäksi Eagly ja Wood (emt.) huomioivat teoriassaan kolme biososiaalista mekanismia, jotka ovat hormonien säätely, itsesäätely ja sosiaalinen säätely. Niillä on teorian mukaan vaikutusta tunneilmaisuuksiin, kognitioon ja käyttäytymiseen, jotka vahvistavat sukupuolirooleja. Kuviossa 1 kyseiset mekanismit on sijoitettu Sukupuolirooleihin liittyvät uskomukset (*gender role beliefs*) -laatikon alle.

Hormonien säätely. Korkeammat testosteronitasot ovat yhteydessä dominoivaan käyttäytymiseen, jonka avulla pyritään säilyttämään oma asema tai vahvistamaan sitä. Tällaiset pyrkimykset voivat näkyä kilpailullisuutena, riskien ottamisena sekä mahdollisesti muita vahingoittavana aggressiivisuutena. Kyseiset piirteet ja käyttäytymismallit on perinteisesti nähty maskuliinisina. Feminiinisyys on sen sijaan liitetty vanhemmuutta, hoivaa ja läheisyyttä korostavaksi käyttäytymismalliksi. Niiden on aivokemiallisesti nähty olevan yhteydessä niin korkeampiin oksitosiinitasoihin kuin matalampiin testosteroni- ja kortisolitasoihin. Ihmiset ovat kuitenkin kykeneväisiä muuttamaan käyttäytymistään sen mukaan, mitä käsillä oleva tehtävä vaatii ja tällöin aivokemia ja sitä myöten hormonitoimintakin hieman muuttuvat vaatimusten mukaan. (Eagly & Wood, 2011, s. 467–468.)

Itsesäätely. Sukupuoliroolit eli ihmisten sisäistämät miellelyhtymät sukupuolista vaikuttavat minäkuvaan. Minäkuva puolestaan on pohja sukupuoli-identiteetin muotoutumiselle ja näin sukupuoliroolit vaikuttavat myös sukupuoli-

identiteetin rakentumiseen. Sukupuoli-identiteettiä käytetään ikään kuin kehyksenä, joka antaa raamit omalle käyttäytymiselle sekä sen säätelylle. Ihmisten välillä on kuitenkin eroja siinä, kuinka kiinteästi he sitovat sukupuoliroolit osaksi minäkuvaansa ja identiteettiään. Ne ihmiset, jotka ovat kasvaneet meidän sukupuolirooleihimme verraten epätyypillisessä elinympäristössä, eivät välttämättä sisäistä perinteisiä sukupuolirooleja lainkaan. (Eagly & Wood, 2011, s. 468.) Perinteisten ja voimakkaasti esillä olevien sukupuoliroolikäsitysten ympäröimänä olevat yksilöt puolestaan elävät todennäköisemmin näiden odotusten mukaisesti ja niitä vahvistaen (Diekman & Schneider, 2010, s. 488).

Sosiaalinen säätely. Teorian lähtöoletus on, että sekä miehet että naiset saavat ulkopuolelta positiivista vahvistusta silloin, kun he käyttäytyvät sukupuolinormien mukaisesti, ja vastaavasti negatiivista palautetta niistä poiketessaan (Eagly & Wood, 2011, s. 468; Diekman & Schneider, 2010, s. 489). Tätä oletusta Eagly ja Wood (2011, s. 468–469) perustelevat esimerkiksi toteutetulla meta-analyysillä, jossa vertailtiin 61 tieteellistä koetta. Näissä kokeissa arvioitiin miesten ja naisten johtajuustyyliä. Meta-analyysi osoitti, että naisia, joiden johtajuustyyli oli jämäkkä ja johtava eli perinteisesti ajateltuna miesten ominaisia piirteitä korostava, arvioitiin negatiivisemmin kuin saman johtajuustyylin omaavia miehiä. Myös pienryhmävuorovaikutusta tutkittaessa ne naiset, jotka olivat dominoivampia ja kilpailuhenkisiä, arvioitiin vähemmän miellyttäväksi ja vaikutusvaltaisiksi. Taustalla näkyy Eaglyn ja Woodin (emt.) mukaan se, että naisten ei ole soveliasta ilmaista esimerkiksi vihan tunteita tai ohittaa muiden ihmisten tuntemuksia. Vastaavasti miehet saavat todennäköisemmin sanktioita passiivisesta ja epävarmasta käyttäytymisestään. Molempien sukupuolten kohdalla sanktiot voivat olla näkyviä kuten työstä erottaminen, tai hienovaraisia kuten sivuuttamista tai paheksuvia katseita ja eleitä. Eagly ja Wood (emt.) lisäävät, että koska sukupuolirooleista ja -odotuksista poikkeaminen aiheuttavat ympärillä paheksuntaa ja niiden noudattaminen taas hyväksyntää, ihmiset usein noudattavat näitä normeja niin kauan, kuin se on heille hyödyllistä. Sukupuolinormien vastaisesti

uskalletaan toimia yleensä vasta sitten, kun toiminnasta saatavat hyödyt ylittävät aiheutuvat haitat.

2.3 Sukupuolten tasa-arvo

Eagly ja Wood (2011, s. 470–471) vertaavat sukupuolten tasa-arvokehitystä menneistä ajoista tähän päivään. Vaikka heidän mukaansa viime vuosikymmeninä naisten korkeammat kouluttautumismahdollisuudet ovat johtaneet parempiin palkkoihin ja korkeampaan statukseen, ovat muutokset naisten yhteiskunnallisessa asemassa vain osittain parantaneet tasa-arvoa sukupuolten välillä. Johtavat asemat eritoten korkeammilla yhteiskuntatasoilla ovat edelleen pääosin miesten hallussa. Myös naisten vastuut kodista huolehtimisesta ja lasten hoitamisesta ovat yhä edelleen suurempia kuin miesten silloinkin, kun molemmat puoliset työskentelevät kokoaikaisesti. Jälkikasvun hoitamiseen kuluvat jaksot naisten elämässä verottavat mahdollisuuksia työssä etenemisessä, jotka yhdistettynä äitien syrjintään työmarkkinoilla hankaloittavat heidän mahdollisuuksiaan työskennellä korkeapalkkaisemmissa ja vaikutusvaltaisemmissa asemissa. Eaglyn ja Woodin (emt.) näkemyksen mukaan muutosvoimat kohti sukupuolten tasa-arvoa ovat 1950-luvulta lähtien hidastuneet yhteiskunnallisten ideologioiden vuoksi, jotka oikeuttavat eriarvoisen kohtelun sukupuolten välillä. He kuitenkin lisäävät, että naisten asenteet ja ideologiat ovat miehiä edistysmielisempiä ja nämä poliittiset sitoumukset ja toiminnat sysivät yhteiskunnallista muutosta eteenpäin.

Schneider ja Bos (2019, s. 177) huomauttavat, että kaikki ihmiset eivät suinkaan identifioitu sukupuolinormeihin ja syntymässä määritettyyn sukupuoleensa. Osa ihmisistä voi kokea vastakkaisen sukupuolen edustavan enemmän tuntemusta omasta sukupuolesta tai toisaalta kokemus omasta sukupuolesta voi vaihdella molempien sukupuolten välillä. Tähän lisäisin vielä, että sukupuolikokemus voi olla myös mies-nainen-sukupuolibinäärin ulkopuolella.

Yhteiskunnallinen rooliteoria tarjoaa osuvan ja mielenkiintoisen teoreettisen kehyksen sisäistetyin naisvihan tarkasteluun, sillä naisvihan juuret liittyvät vankasti historiaan ja useiden vuosikymmenten aikana toteutettuun yhteiskuntapoliittiseen toimintaan (kts. Eagly & Wood, 2011). Tämä toiminta taas on heijastuma silloin vallinneista sukupuolirooleista, jotka ovat yhä nykyäänkin sukupuolinormien sekä naisvihan ja sisäistetyin naisvihan taustavaikuttajia. Eaglyn ja Woodin (2011, s. 472) sanoin epätasa-arvon taustalla vaikuttavia sukupuolirooleja on tärkeä ymmärtää, jotta roolien epäsymmetriaan on mahdollista kiinnittää huomiota yhteiskuntapoliittisia päätöksiä tehdessä. Ymmärryksen kautta sukupuolirooleja voidaan laventaa ja uudistaa. Havaintoni mukaan kyseisessä taustateoriassa kuitenkin on vajavaista se, että se on keskittynyt dikotomiseen mies-nainen-sukupuolijaotteluun. Tämä voi mahdollisesti olla tarkoituksellinen rajausta teorian luoneilta tutkijoilta. Toisaalta se peilaa sitä, kuinka sukupuoli on aiemmin ajateltu vain dikotomisesti ja kaikki ihmiset on luokiteltu jommankumman sukupuolen mukaan, vaikka sen ilmaisu onkin voinut olla vallitsevista sukupuolinormeista poikkeavaa.

3 TUTKIELMAN TOTEUTUS JA TIEDONHAUN Kuvaus

Tämä kandidaatintutkielma on toteutettu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Ari Salmisen (2011, s. 6) mukaan kuvaileva kirjallisuuskatsaus on vapaa ahtaista säännöistä ja rajoituksista, ja tutkimuskysymyksetkin voivat olla löyhempiä. Tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä on kuitenkin mahdollista muodostaa laajaakin kuvausta. Kirjallisuuskatsauksessa tutkimuskohteena ovat jo aiheesta tehdyt tutkimukset, joiden avulla asetettuun tutkimuskysymykseen pyritään hakemaan jäsennyksiä ja vastauksia (Salminen, 2011, s. 4).

Tein hakuja ASSIA-tietokannasta (Applied Social Sciences Index & Abstracts) hakusanoilla *"internalized misogyny"* ja rajasin haun koskemaan vertaisarvioituja lähteitä. Tuloksia tällä haulla tuli 7. Tästä hausta poimimani tutkimuskysymykseni kannalta olennaista tietoa sisältävä artikkeli oli *"From a woman's point of view – how internalized misogyny affects relationships between women"* (Einhorn, 2021). Artikkelin kuvaava sitaatti, millä tavoin sisäistetty naisviha vaikuttaa naisten välisissä ihmissuhteissa. Jatkoaineston hakua Sociological Abstracts-tietokannassa samalla hakutermillä ja edelleen rajaten hakutulokset vertaisarvioituihin lähteisiin. Hakutuloksia tuli 29. Tästä hausta aineistooni valikoitui useampia artikkeleita: *"Internalized misogyny as a moderator of the link between sexist events and women's psychological distress"* (Szymanski ym., 2009), *"Using the internalized misogyny scale across sexual orientations: measurement invariance and item factor analysis"* (Han, Hoffman & Wood, 2023), *"Female video game*

players and the protective effect of feminist identity against internalized misogyny" (McCullough, Wong & Stevenson, 2020) ja *"The impact of gender-based microaggressions and internalized sexism on mental health outcomes: a mother-daughter study"* (Feigt, Rodríguez & Vázquez, 2022). Ensimmäisenä mainittu artikkeli käsittelee sisäistetyyn naisvihan psykologisia vaikutuksia sekä tarjoaa hieman tietoa sisäistettyyn naisvihaan liittyvistä käsitteistä. Toisena mainittu artikkeli sisältää mielenkiintoista tietoa sisäistetyyn naisvihan kartoittamiseen tarkoitettusta mittaristosta. Kolmanneksi mainittu artikkeli antaa tietoa naisvihamielistä sisältöä tuottavasta videopelialasta sekä näiltä asenteilta suojaavasta feministisestä identiteetistä naispelaajien keskuudessa. Viimeksi mainitussa artikkelissa käytetään käsitettä sisäistetty seksismi, mutta valikoin artikkelin aineistooni siksi, että se määrittelee käsitteitä ja sisältää tietoa myös sisäistetyistä naisvihasta.

Koska koin, että tarvitsisin vielä hiukan lisää materiaalia, hain JYKDOK-tiedonhakupalvelusta kansainvälisten artikkelien hausta lisää vertaisarvioitua lähteistöä jälleen samalla hakutermillä *"internalized misogyny"*. Tuloksia tuli yhteensä 260. Parhaiten osuvia saaneista hakutuloksista poimin aineistooni sopivan artikkelin *"How does the internalization of misogyny operate: theoretical approach with european examples"* (Constantinescu, 2021). Kyseinen artikkeli käsittelee sisäistetyyn naisvihan määritelmää, sen ilmenemistä sekä siihen läheisesti liittyviä muita käsitteitä. Kyseisen artikkelin lähdeluettelosta poimin vielä yhden artikkelin aineistooni: *"The fabric of internalized sexism"* (Bearman, Korobov & Thorne, 2009). Tässäkin artikkelissa käytetään sisäistetyyn seksismin käsitettä, mutta samalla se käsittelee naisvihaa ja on siten hyvä lisä valikoimaani aineistoon. Lopullinen aineistoni koostui seitsemästä tieteellisestä englanninkielisestä artikkelista.

4 TULOKSET

Tässä kappaleessa hahmottelen vastausta tutkimuskysymykseeni eli siihen, mitä sisäistetty naisviha on ja millaisia jäsennyksiä se saa hankkimassani tutkimuskirjallisuudessa. Aloitan määrittelemällä käsitteet sekä vertailemalla niiden sisältöjä, jonka jälkeen kerron sisäistetyn naisvihan mittaamiseen kehitetystä mittaristosta. Lisäksi erittelen sisäistetyn naisvihan ilmenemistä ja vaikutuksia.

4.1 Naisviha ja seksismi

Dawn Szymanskin, Arpana Guptan, Erika Carrin ja Destin Stewartin (2009, s. 102–103) määritelmän mukaan naisviha eli misogynia on kulttuurinen rakenne, joka ylläpitää ja palvelee asetelmaa, jossa miehet ovat vallanpitäjiä ja joiden suhteen naiset nähdään alisteisina ja vähempi arvoisina ihmisinä. Lisäksi naisten tehtävän ja roolin yhteiskunnassa nähdään koostuvan asioista, joiden on tarkoitus tukea ja lisätä miesten valtaa. Szymanskin ja kollegoiden (emt.) mukaan tämä asetelma vahvistaa naisiin ja naisominaisiin piirteisiin kohdistuvia vihamielisiä ja väheksyviä asenteita. Naisviha ei kuitenkaan ole kiinteästi yhteydessä vain sukupuoleen, vaan myös yhteiskuntaluokkaan, sosiaaliseen asemaan, etnisyyteen ja rotuun (Constantinescu, 2021, s. 124). Näin ollen naisviha on myös rakenteissa ja rakenteellista.

Steve Bearmanin, Neill Korobovin ja Avril Thornen (2009, s. 11) mukaan seksismi on systemaattista, niin miesten kuin yhteiskunnankin toimeenpanemaa epätasa-arvoistavaa tyttöjen ja naisten kohtelua. Heidän mukaansa se ilmenee esimerkiksi sukupuolistereotypisenä ja ennakkoluuloisena kohteluna, epätoivottuna ja häiritsevänä seksuaalisena objektivointina sekä alentavana ja halventavana kommentoimisena ja käyttäytymisenä. Seksismien äärimuotoja ovat esimerkiksi seksuaalinen hyväksikäyttö ja lähisuhdeväkivalta. Bearmanin ja kollegoiden (2009) artikkelissa sisäistetyn seksismien tarkastelun keskiössä ovat naiset, joten luulen, että sen vuoksi seksismien käsittekin on heidän määritelmässään sidottuna sukupuoleen. Tosiasiassa seksismi voi kohdistua myös muihin sukupuoliin kuin naissukupuoleen.

Naisvihan ja seksismien määritelmät ovat melko lähellä toisiaan ja sisältävät samojakin asioita. Kuinka seksismi ja naisviha sitten asemoituvat toisiinsa nähden? Sue Einhorn (2021, s. 483) siteeraa kirjoituksessaan Kate Mannea (2019), joka havainnollistaa seksismien ja naisvihan välistä yhteyttä. Hänen mukaansa patriarkaatti ja seksismi muodostavat ne yhteiskunnalliset ympäristöt, joiden keskuudessa kasvamme ja elämme. Naisviha eli naisiin kohdistuva halveksunta ja jopa suoranainen viha sen sijaan edustaa sitä, kuinka patriarkaatti ja seksismi esiintyvät ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Manne (2019) summaa, että seksismi on siis ideologia, joka antaa tukensa patriarkaalille yhteiskuntasuhteille, joita naisviha sitten vahvistaa.

4.2 Sisäistetty naisviha ja sisäistetty seksismi

Keiko McCullough, Joel Wong ja Natalie Stevenson (2020, s. 268) määrittelevät sisäistetyn naisvihan naisten keskuudessa tapahtuvaksi naisten väheksynnäksi, epäluottamukseksi naisia kohtaan sekä miesten suosimiseksi. Eunae Han, Lesa Hoffman ja Susannah Wood (2023, s. 290) määrittelevät sisäistetyn naisvihan hieman yhteiskunnallisemmin viitaten sen perustuvan seksismiin ja patriarkaalisiin aatteisiin, jotka naiset hyväksyvät. Heidän mukaansa sisäistetty naisviha on yksi sorron muoto,

joka voi saada naiset vähättelemään, epäilemään ja inhoamaan itseään sekä kokemaan alemmuutta suhteessa miehiin. Myös Bearman ja kollegat (2009, s. 13, 15) nostavat esiin sarron käsitteen naisvihan yhteydessä. Heidän mukaansa kaikissa sarron muodoissa valtaa hallinnoiva ryhmä vähentää valtaa toiselta ryhmältä, eli tässä tapauksessa valtaa pitävät miehet vähentävät valtaa naisilta (myös Han ym., 2023, s. 291). He esittävät, että kun sarron mekanismi sisäistyy, sarrettu ryhmä kokee itsensä voimattomaksi eikä koe pystyvänsä purkamaan epäsymmetriaa. Näin sarron rakenne pysyy yllä, vaikka sarrtava ryhmä ei olisikaan läsnä ja aktiivisesti toteuttamassa sitä. Lisäksi he summaavat, että sisäistetty sarrto on edellytys seksismin ja naisvihan sisäistämislle.

Sorana-Alexandra Constantinescu (2021, s. 121) luettelee muutamia esimerkkejä naisten sarrtamisesta yhteiskunnassamme, joita ovat esimerkiksi miesten ja naisten väliset palkkaerot, naisten kantama suurempi kuorma kotitöissä ja lasten kasvatuksessa, vastustus valta-asemien antamisesta naisille, itsepintainen raiskauskulttuuri ja yhteiskunnan välinpitämättömyys turvata ja puolustaa naisten elämää ja hyvinvointia. Sisäistettyä naisvihaa Constantinescu (2021, s. 122-124) lähestyy pitkälti ryhmäsyrrjinnän (*ingroup discrimination*) kautta. Hänen mukaansa naiset pelkäävät menettävänsä ympäristöstä saatavat sosiaaliset palkkionsa, jos he eivät toimi vallitsevien sukupuolioidotusten mukaisesti. Tämä on linjassa sekä Eaglyn ja Woodin (2011, s. 468) että Diekmanin ja Schneiderin (2010, s. 489) tekemien päätelmien kanssa positiivisen vahvistamisen ja negatiivisen palautteen merkityksistä ihmisten välisissä suhteissa, joista kerroin teoriaosuudessa (sivulla 12). Tosin teorian väitteistä hieman poiketen Constantinescu (2021, s. 122) on sitä mieltä, että sukupuolinormien mukaisesti toimivat naiset eivät saa normien noudattamisesta mitään erityisiä etuja tai hyötyjä, vaan ne ovat enemmänkin illuusiota. Yhdenmukainen hän on teorian kanssa siitä, että sukupuolinormien vastaisesti toimimisesta on puolestaan odotettavissa epäedullisia tuloksia eli negatiivista palautetta.

Naisvihan sisäistäminen tapahtuu Constantinescun (2021, s.122) mukaan siten, että naisten toistuvasti kuullessaan tai havaitessaan miesten vähättelevää puhetta ja käyttäytymistä heitä kohtaan, he lopulta sisäistävät nämä käsitykset itsestään sekä muista naisista. Bearmanin ja kollegoiden (2009, s. 11) mukaan nämä käsitykset muokkaavat naisten identiteettiä ja persoonallisuutta, heijastuvat heidän ihmissuhteisiinsa sekä suhteeseen omaan itseen, rakentavat merkitystä heidän roolistaan ja tarkoituksestaan yhteiskunnassa sekä vaikuttavat heidän tekemiinsä valintoihin elämässä. Sisäistäminen ei siis suinkaan rajoitu pelkästään käsityksiin itsestä vaan heijastuu myös toiminnan tasolle, joka voi näkyä monella tapaa. Constantinescu (2021, s. 123–124) kuvaa Panopticon-esimerkin avulla sisäistetyn naisvihan heijastumista itseen ja muihin siten, että naisista voi tulla ympäristön paineesta naisille ominaisten sukupuolinormien noudattamista valvovia vartijoita. Tämä voi hänen mukaansa näkyä esimerkiksi jatkuvana oman ulkonäön tarkasteluna ja varmisteluna, kriittisenä suhtautumisena ulkonäköön sekä syömisen kontrolloimisena. Naiset ovatkin miehiä alttiimpia sairastumaan syömishäiriöihin, noudattavat todennäköisemmin erilaisia vaativia dieettejä sekä muokkaavat ulkonäköään lääketieteellisten toimenpiteiden avulla. Constantinescu (emt.) lisää, että vastaava kontrolloiva käyttäytyminen voi suuntautua myös muihin naisiin ja heidän viehättävyytensä arvioimiseen sekä näyttäytyä vähättelevänä ja epäluottavaisena suhtautumisena heihin. Miehiä sitä vastoin saatetaan suosia.

Einhorn (2021, s. 489–490) lähestyy sisäistetyn naisvihan heijastumista muihin naisiin hieman eri tulokulmasta kuin Constantinescu (2021, s. 123–124). Einhorn (emt.) viittaa Margaret Atwoodin (1985) lausahdukseen, jonka mukaan miehet pelkäävät naisten pitävän heitä pilkkanaan, mutta naiset pelkäävät miesten ottavan heidät hengiltä. Einhorn (emt.) jatkaa, että tuo pelko saa naiset valvomaan toisiaan, jotta he eivät joutuisi miesten väkivallan kohteeksi (myös Bearman ym., 2009, s. 37). Kärjistetyksi summattuna, Constantinescun (2021, s. 123–124) näkemys sisäistetyn naisvihan aiheuttamasta vahtimisesta asettaa naiset toisiaan vastaan, kun taas Einhornin (2021, s. 489–490) näkemys vahtimisvaikutuksesta asettaa naiset ikään kuin

pitämään toistensa puolia. Ajattelen, että nämä näkemykset eivät kuitenkaan sulje toisiaan pois, vaan voivat mahdollisesti vaihdella eri tilanteissa.

Vahtimisvaikutukseen ja kontrolloivaan käyttäytymiseen liittyen päällimmäiseksi mieleeni tulevat kertomukset monien raiskatuksi tulleiden naisten kohtaamisista ja ensimmäisistä ulostuloista, joissa heitä on syyllistetty rikoksen uhriksi joutumisesta esimerkiksi provosoivan pukeutumisen tai käyttäytymisen perusteella. Lisäksi naisia on saatettu syyllistää ”typeryydestä” liikkua kyseiseen aikaan kyseisellä alueella. Rikoksen syiden etsimistä uhrista on tapahtunut myös naisten toimesta. Minusta tämä on melko selvä osoitus naisvihan sisäistämisestä, jos myös itse naisena etsii vikoja naisuhrista sen sijaan, että tuomitsisi miehen teon yksiselitteisemmin. Tällaisessa tilanteessa vahtimisen jalosta tarkoituksesta suojata naista, ettei mies saisi syytä käydä hänen kimppuunsa, tuskin on kyse, sillä rikos on jo tehty. Taustalla voi mahdollisesti olla sellainen uskomus, jonka mukaan miehet eivät mahda itselleen mitään ja että naisten tehtävä on pitää varansa. Julia Nummi (2022) on kirjoittanut Sukupuolentutkimus-lehteen puheenvuoron, jossa hän käsittelee sukupuolistunutta seksuaalikasvatusta. Hän kiteyttää havainnollisesti, kuinka seksuaalikasvatuksessa todennetaan sukupuolten valtasuhdetta, joka ohjaa nuoria kiinnittymään heille määrättyihin sukupuolirooleihin. Nummi (2022, s. 51–52) sanoo:

”On siis vahingollista, että poikia moititaan herkkyydestä ja sen näyttämisestä sekä annetaan ymmärtää, että heidän seksuaalisuutensa on elämellistä ja hallitsematonta. Vastaavasti on haitallista, että tyttöjä rajoitetaan, vastuutetaan ja kaiken huipuksi syyllistetään häirinnästä esimerkiksi kehotuksella pukeutua peittävämmiin, sillä juuri tällä tavoin poikia kasvatetaan väkivallan tekijöiksi ja tyttöjä sen uhreiksi.”

Lukiessani analyysiosioon valikoimiani artikkeleita huomasin, että sisäistettyä naisvihaa ja sisäistettyä seksismiä kuvaavat artikkelit kuvasivat ilmiöitä sisällöllisesti niin samankaltaisesti, että käsitteet voisivat olla synonyymejä toisilleen. Myös Han ja kollegat (2023, s. 290) toivat artikkelissaan esille, että sisäistettyä

seksismiä käsittelevässä kirjallisuudessa on käytetty sekä sisäistetyn seksismin että sisäistetyn naisvihan käsitteitä kuvaamaan samaa asiaa. Koska molempia käsitteitä on tutkimuskirjallisuudessa vaihtelevasti käytetty, päätin itse selkeyden vuoksi puhua tässä tutkielmassa vain sisäistetyistä naisvihasta. Lisäksi termi naisviha viittaa suoraan naissukupuoleen, kun taas seksismi on tässä mielessä laajempi käsite. Myös siitä syystä olen valinnut enemmän käyttää käsitettä sisäistetty naisviha, sillä tutkimuksellinen mielenkiintoni liittyy nimenomaan naisten sisäistämään naisvihaan.

4.3 Sisäistetyn naisvihan mittari

Sisäistetyn naisvihan mittaamiseen on kehitetty IMS-mittari (*Internalized Misogyny Scale*). Se sisältää 17 väittämää, jotka mittaavat kolmea eri osa-aluetta. Nämä osa-alueet ovat naisten väheksyminen, epäluottamus naisia kohtaan ja miesten suosiminen. Mittarin validiteetin testaamiseen osallistui 803 naista Australiassa, Yhdysvalloissa, Kanadassa, Iso-Britanniassa ja Suomessa. Mittarin sisältämiä väittämiä ovat esimerkiksi: ”On yleisesti turvallisempaa olla luottamatta liikaa muihin naisiin” ja ”Työskentelen mieluummin miesten kanssa”. Näihin väittämiin vastataan 7-portaisella Likert-asteikolla. (Szymanski ym., 2009, s. 103–104.) Mittari luotiin alun perin mittaamaan muiden kuin heteronaisten sisäistettyä naisvihaa, mutta myöhemmin sen on todettu olevan relevantti mittari myös heteronaisten sisäistetyn naisvihan mittaamiseen (Han ym., 2023, s. 300).

Kerron seuraavaksi hieman kustakin mittarin sisältämästä osa-alueesta, joista ensimmäinen on naisten väheksyminen. Hanin ja kollegoiden (2023, s. 291) mukaan yksi esimerkki naisten väheksymisestä yhteiskunnassamme ovat palkkaerot, jotka miesten ja naisten välillä yhä vallitsevat, vaikka he tekisivätkin samaa työtä. Heidän mukaansa naisten saamat jatkuvat viestit siitä, että he ovat miehiä vähempi arvoisia, voivat saada naiset kyseenalaistamaan omaa osaamistaan ja pystyvyyttään. Sen lisäksi, että naisvihamieliset uskomukset latistavat naisten arvoa, ne myös pönkittävät miesten suosiota.

Miesten suosiminen onkin toinen mittarin sisältämä sisäistettyä naisvihaa kuvaava osa-alue. Hanin ja kollegoiden (2023, s. 291) mukaan miesten suosiminen voi näkyä esimerkiksi auktoriteettiasemiin liittyvissä oletuksissa, sillä näissä asemissa olevat ihmiset saatetaan usein olettaa miespuolisiksi, vaikka sukupuoli ei olisikaan tiedossa. Pohdin, että esimerkiksi nimikkeet pomo, tuomari, asianajaja, tiedemies, konstaapeli, yritysjohtaja, pappi ja valmentaja voivat tuoda mieleen ennakkoletuksia sukupuolesta. Toisaalta monet ammattisanat viittaavat sukupuoleen, kuten tiedemies, esimies, lakimies, virkamies, puhemies ja palomies. Näiden miessukupuolta suosivien ammattinimikkeiden alla naiset ovat jo vuosikymmenten ajan työskennelleet, kun taas miehistä harvemmin käytetään naisiin viittaavia termejä. Vaikka nimikkeet ovat olleet sukupuolittuneita jo kauan aikaa, tulisi ne mielestäni vaihtaa sukupuolineutraalimpiin nimikkeisiin, sillä käytetty kieli muodostaa todellisuutta. Onneksi joitakin nimikkeitä onkin jo neutralisoitu. Nimitysten sukupuolittuneisuuden absurdiutta kuvastaa hyvin se, että jos sukupuolioletus käännettäisiin päinvastoin (kuten tiedenainen, esinainen, lakinainen ja virkanainen) niin kuinka moni mies suostuisi ehdoitta käyttämään itsestään esimerkiksi nimitystä virkanainen? Arvelen, että harvempi mies voisi käyttää itsestään sanaa, joka viittaa naiseen, sillä nimikkeen voitaisiin kokea korostavan liikaa sukupuolta (jota esimerkiksi nimike virkamieskin kuitenkin tekee).

Klassinen esimerkki miessukupuolta suosivista nimityksistä on se, että mies on ikään kuin automaattioletus, kun taas jos kyseessä on nainen, erottelu tehdään nais-etuliitteellä. Esimerkiksi Suomen jääkiekkomaajoukkueesta käytetään nimitystä Leijonat, mutta jos kyseessä on naisten jääkiekkomaajoukkue, erotetaan se miesten joukkueesta nimikkeellä Naisleijonat. Olen huomannut tämän olevan melko yleistä urheilussa ylipäätään, jossa joukkueet koostuvat miehistä ja naisjoukkueet naisista. Muita esimerkkejä, joissa erottelua näkee tehtävän, ovat esimerkiksi poliitikko ja naispoliitikko, poliisi ja naispoliisi, vartija ja naisvartija, pappi ja naispappi. Mies vaikuttaa olevan oletus ja naisen oleminen täytyy spesifioida.

Jatketaan vielä IMS-mittarin osa-alueista, joista viimeinen on epäluottamus naisia kohtaan. Hanin ja kollegoiden (2023, s. 292) mukaan se on aikojen saatossa ilmennyt esimerkiksi siten, että naisia ei ole uskottu ja heidän sanaansa ei ole luotettu. Heidän hätäänsä on helpommin kyseenalaistettu ja tulkittu ennemmin harhaisuudeksi, manipulatiivisuudeksi ja epärehellisyydeksi. Naisia on kyseenalaistettu silloinkin, kun he raportoivat esimerkiksi kokemastaan väkivallasta puolisonsa tai perheensä taholta, ja tapauksia saatettiin selittää hysteria-diagnoosilla tai ajatella, että uhriutumisen oli naisten omaa fantasiaa. Han ja kollegat (emt.) viittaavat Dusenbryn (2018) tutkimukseen naisten kokemuksista terveydenhuollon järjestelmissä, josta kävi ilmi, että terveydenhuollon henkilökunta jätti potilaan kokemukset ja ilmaisut todennäköisemmin huomiotta silloin, kun potilaana oli nainen. Lisäksi he viittaavat Klonoffin ja Landrinen (1997) ajatuksiin, joiden mukaan naisten korkeammat ahdistus- ja masennusdiagnoosiluvut voisivat olla seurausta heidän fyysisistä oireistaan, joita ei ole huomioitu tai diagnosoitu oikein.

Vaikuttaisi siltä, että epäluottamus naisia kohtaan ei liity pelkästään verbaaliseen ilmaisuun vaan myös naisiin tutkimuskohteina. Han ja kollegat (2023, s. 292) nostavat esiin näkökulman, jossa lääketieteellinen ja yhteiskunnallinen tutkimus on kohdistettu miehiin ja miesten kokemuksiin. Heidän mukaansa aikaisemmin tehdyt empiiriset tutkimukset naisten terveydestä ovat perustuneet miehiin ja heistä tehtyihin tutkimuksiin, samoin ihmisen kehitystä kuvaavat tutkimukset. He lisäävät, että edelleenkin kliiniset kokeet ja lääkkeiden vaikutuksiin perustuvat tutkimukset ovat saaneet kritiikkiä siitä, että ne eivät ole riittävästi huomioineet tutkimuksissaan naisiin kohdistuvia vaikutuksia, mikä voi aiheuttaa naisille terveydellisiä riskejä esimerkiksi lääkevalmisteiden mahdollisten haittavaikutusten osalta. Näkemykseni mukaan tässä pätevät samantyyppiset ajatusmallit kuin nimitystenkin kohdalla, joista kerroin miesten suosimisen yhteydessä: mies on oletussukupuoli, josta tehdyt tutkimukset yleistetään naisiin ja oletettavasti myös muihin sukupuoliin.

Tutkimuskirjallisuudesta saamani käsityksen mukaan nämä sisäistetyn naisvihan osa-alueet; naisten väheksyminen, miesten suosiminen sekä epäluottamus

naisia kohtaan, ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja vahvistavat toisiaan. Yksi yhdistävä tekijä niiden taustalla on yhteiskuntarakenteet, jotka on luotu pääasiassa miehiä varten (Han ym., 2023, s. 292), sillä heillä on ollut niitä mahdollisuus rakentaa samaan aikaan, kun naiset ovat pitäneet huolta kodista ja lapsista (Eagly & Wood, 2011, s. 465–466). Näitä toiseuttavia rakenteita ja käytänteitä voi olla hankala kyseenalaistaa saati huomata, sillä ne ovat naisiin sisäistyneitä. Se, mikä on sisäistynyt, ei vaadi enää samalla tavalla ajatustyötä tai perusteluja.

4.4 Naisvihan sisäistymisen alkumetreit

Monet kulttuurit maailmassamme ovat patriarkaalisia ja siten seksistiset ja naisvihamieliset asenteet vaikuttavat meihin monien eri kanavien kautta, kuten uskonnollisten yhteisöjen, poliittisten instituutioiden, työpaikkojen, median ja perhesuhteiden välittämänä (Szymanski ym., 2009, s. 101). On havaittu, että seksistiset ja naisvihamieliset asenteet alkavat sisäistyä naisten tullessa murrosikään, noin 11–14 ikävuoden välillä, jolloin paineet käyttäytyä kuin aikuinen nainen lisääntyvät. Samalla myös masentuneisuus ja ahdistuneisuus nuorilla lisääntyy (Constantinescu, 2021, s. 122–123; Feigt ym., 2022, s. 205; Bearman ym., 2009, s. 14) kuten myös sukupuolisyrynnästä aiheutuva psykologinen stressi (Constantinescu, 2021, s. 122–123; Feigt ym., 2022, s. 205).

Naisvihan sisäistämisessä Einhorn (2021, s. 486) nostaa esiin myös äitien ja isoäitien merkityksen, jotka tyttäriä ja tyttärentyttäriä suojellakseen opettavat heitä navigoimaan patriarkaalisessa maailmassa. Nämä ”opetukset” perustuvat heidän omiin kokemuksiinsa sekä ymmärryksiinsä yhteiskunnassa luovimisesta sekä siitä, millaisia naisten kuuluu olla. Einhornin (emt.) mukaan kyseiset asenteet siirtyvät tyttöihin jo leikkikentällä ja edelleen jalostuvat ja kehittyvät suhteissa toisiin naisiin.

4.5 Itseobjektivointi

Tutkimuskirjallisuudessani sisäistetyn naisvihan määrittelyn yhteydessä usein esiintyvä käsite on itseobjektivointi (*self-objectification*). Se tarkoittaa kehon ulkomuodon tarkastelua ulkoisena objektina. Tällöin henkilö on sisäistänyt käsitykset siitä, millainen kehon tulisi ulkoisesti olla ja millainen ulkomuoto miellyttää muiden katseita. (Feigt ym., 2022, s. 204; Szymanski ym., 2009, s. 102; Bearman ym., 2009, s. 16–17.) Bearmanin ja kollegoiden (2009, s. 16–17) mukaan käsitykset eivät luonnollisesti ole olleet naisissa itsessään, vaan kulkeutuneet mediassa esitettyjen naiskuvien, miesten katseen (*man gaze*) ja ympäristön kautta naisten käsityksiin naiseudesta, jossa heitä toistuvasti arvioidaan ulkonäkönsä perusteella ja kohdellaan kuin heidän ulkomuotonsa olisi heijastuma heidän persoonastaan. Näin naiset oppivat fyysisen kehon tärkeyden sosiaalisessa kontekstissa sekä kääntävät tämän aiemmin ulkopuolelta tulleen (seksistisen) katseen itseään kohti ja sisäistävät sen osaksi itseään. Nicole Feigt, Melanie Domenech Rodríguez ja Alejandro Vázquez (2022, s. 204) kertovat tutkijoiden arvelevan itseobjektivoinnin olevan yhteydessä kehohäpeään ja negatiivisiin tuntemuksiin siitä, ettei oma keho edusta kulttuurillisia ulkonäkövaatimuksia. Itseobjektivointi on nuorilla naisilla vanhempia naisia yleisempää (Feigt ym., 2022, s. 204) ja sen on todettu olevan yhteydessä heikompaan hyvinvointiin sekä edistävän masennusta ja häiriintynyttä syömiskäyttäytymistä (Bearman ym., 2009, s. 17).

4.6 Sisäistetty naisviha, seksuaalisuus ja tasa-arvo

Onko seksuaalisella suuntautumisella vaikutusta siihen, kuinka vahvasti nainen sisäistää naisvihamieliset asenteet? Hanin ja kollegoiden (2023, s. 297–298) tutkimustuloksissa heteroseksuaalinaiset saivat suuremmat pisteet sisäistettyä naisvihaa mitattaessa, kun taas muiden kuin heteroseksuaalisesti suuntautuneiden naisten pistemäärät olivat hieman pienemmät. Tätä on selitetty sillä, että muut kuin

heteronormatiivisesti suuntautuneet naiset ovat kenties jo kyseenalaistaneet yhteiskunnan heteroseksuaaliset normit, jolloin heillä ei välttämättä enää samassa laajuudessa olisi sisäistyneitä naisvihamielisiä asenteita. Tosin Han ja kollegat (emt.) tuovat ilmi, että edellisen kanssa ristiriitaisiakin tuloksia on saatu seksuaalisen suuntautumisen ja sisäistetyn naisvihan välisestä yhteydestä, joten aivan näin yksiselitteinen ei niiden välinen suhde ole.

Constantinescu (2021, s. 126) nostaa päätelmäosiossaan esiin, että maailmassa on valloilla sukupuolten seksuaalisuuteen liittyen kaksoisstandardi. Tämä on hänen mukaansa havaittavissa esimerkiksi siten, että nuoria miehiä rohkaistaan tutustumaan ja perehtymään omaan seksuaalisuuteensa, mutta naisten tehdessä samoin heidät häpäistään helpommin lutkiksi (*slut-shaming*), heidän sukuelimensä silvotaan tai heidät tapetaan kunnian nimissä. Yhä edelleen on valtioita ja yhteisöjä, joissa tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen ja heidän tappaminen kunnian vuoksi on lain ja yhteisön edessä sallittua. Lienee selvää, että tällaisissa maissa ja yhteisöissä naisviha kukoistaa ja rohkenen väittää, että se on vahvasti myös naisiin sisäistynyttä. Constantinescun (2021, s. 124–126) mukaan tutkimukset antavatkin viitteitä siitä, että epätasa-arvoiset asetelmat sukupuolten välillä ovat yhteydessä naisvihan sisäistämisen syvyyteen. Hän viittaa Euroopassa tehtyyn vuoden 2021 sukupuolten tasa-arvoa mittaavaan indeksiin, joka antaa osviittaa siitä, kuinka naisvihamielisiä asenteita kussakin valtiossa on vallalla. Indeksien mukaan kaksi Euroopan tasa-arvoisinta valtiota olivat Ruotsi 83.9 pisteellä ja Ranska 75.5 pisteellä 100:sta. Romania (54.5) ja Unkari (53.4) puolestaan saivat matalimmat pisteet. Euroopan Unioni sai 68 pistettä. Constantinescu (emt.) huomauttaa, että vaikka kaikki naiset eivät osallistuisikaan naissukupuolen sortamiseen, vallan epätasa-arvoista jakautumista sukupuolten välillä ilmeni silti, sillä miehet vaikuttavat ylläpitävän naisvihamielisiä uskomuksia naisia enemmän.

4.7 Sisäistetyltä naisvihalta suojauminen

Mitkä tekijät voisivat suojata sisäistetyltä naisvihalta? McCullough ja kollegat (2020, s. 272) tutkivat feministisen identiteetin merkitystä videopelialan naisvihamieliseltä sisällöltä suojaumisessa ja totesivat, että ne naispelaajat, jotka voimaantuivat naiseuden positiivisista puolista ja joilla oli realistiset käsitykset sukupuolesta, olivat vastustuskykyisempiä pelien misogyyntisten aatteiden sisäistämiseksi. Valitettavasti yhtälö toimi myös toisin päin: ne naiset sisäistivät naisvihamieliset uskomukset helpommin, joilla feministinen identiteetti ei ollut yhtä vahva. Tämän tyyppistä ajatusta tukee myös Szymanski ja kollegat (2009, s. 103), joiden mukaan sisäistetyn naisvihan syvyys ennustaa seksististen kokemusten jälkeen koettua psykologista stressiä. Seksismin värittämän kokemuksen jälkeinen psykologinen stressi on siis voimakkaampaa, jos nainen itsekin uskoo naisvihamielisiin aatteisiin eli toisin sanoen kokee ansaitsevansa tullessa kohdelluksi huonosti. Puolestaan ne naiset, jotka eivät olleet sisäistäneet naisvihaa yhtä vahvasti, kokivat huonosta kohtelusta aiheutuvaa psykologista stressiä vähemmän (Szymanski ym., 2009, s. 103). Ajattelen tämän liittyvän omanarvontuntoon, joka määrittää, minkälaista kohtelua yksilö kokee ansaitsevansa. Vahvan omanarvontunnon omaavat naiset osaavat ehkä paremmin erotella itsensä erilliseksi tapahtumasta ja kokemastaan kohtelusta, kun taas heikomman omanarvontunnon omaavat naiset saattavat kokea itsensä huonoksi ihmisenä/yksilönä/naisena ja ajatella, että seksistinen kohtelu oli siten oikeutettua ja ansaittua. Joka tapauksessa vaikuttaisi siltä, että todenmukaiset käsitykset sukupuolesta sekä oman naiseuden kokeminen myönteisenä voisivat ainakin osittain suojata naisvihamielisiltä uskomuksilta.

5 YHTEENVETO JA POHDINTA

Tässä kirjallisuuskatsaukseen perustuvassa kandidaatintutkielmassa olen jäsenellyt vastausta tutkimuskysymykseeni ”Mitä on sisäistetty naisviha ja kuinka se jäsenyy tarkastelemassani tutkimuskirjallisuudessa?”. Aineistossani esiintyvien määritelmien mukaan sisäistetty naisviha on naisten itsensä naissukupuoleen kohdistamaa vähättelyä ja halveksuntaa. Sisäistetyn naisvihan ilmenemisessä on tunnistettu kolme pääkomponenttia, jotka ovat naisten väheksyntä, epäluottamus naisiin ja miesten suosiminen. (McCullough ym., 2020, s. 268; Szymanski ym., 2009, s. 103; Han ym., 2023, s. 291–292.) Myös sorron käsite nostettiin esiin useammassa tarkastelemassani artikkelissa. Sen nähdään olevan merkittävä naisvihan ja sisäistetyn naisvihan taustatekijä, sillä se on mahdollistanut ja edelleen mahdollistaa vallan epätasaista jakautumista sukupuolten välillä (Han ym., 2023, s. 290–291; Bearman ym., 2009, s. 13, 15; Constantinescu, 2021, s. 121). Lisäksi sisäistetyn naisvihan on havaittu olevan yhteydessä rotuun, etnisyyteen ja yhteiskuntaluokkaan, ja olevan siten rakenteellista (Constantinescu, 2021, s. 124). Sisäistetty naisviha heijastuu laajalle naisten elämään, vaikuttaen muun muassa heidän ihmissuhteisiinsa (esim. Bearman ym., 2009; Constantinescu, 2021; Einhorn, 2021), terveyteen ja hyvinvointiin (esim. Han ym., 2023; Bearman ym., 2009; Constantinescu, 2021; McCullough ym., 2020; Feigt, 2022; Szymanski ym., 2009), valintoihin elämässä (Bearman ym., 2009, s. 11), suhteeseen itseen ja omaan kehoon (esim. Han ym., 2023; Bearman ym., 2009; Szymanski ym., 2009; Feigt, 2022) sekä oman pätevyyden ja osaamisen arviointiin (Han ym., 2023).

Naisvihan juuret käsitetään ulottuvan aikaan, jolloin sukupuoliroolit alkoivat muovautua. Miesten ja naisten fyysiset eroavaisuudet yhdessä sen hetken taloudellisen ja yhteiskunnallisen tilanteen kanssa johtivat siihen, että miehet osallistuiivat työmarkkinoille ja naiset huolehtivat kodista ja jälkikasvusta. Näin yhteiskunta jakautui miesten ja naisten töihin ja alkoi luoda epätasa-arvoa sukupuolten välille. Lisäksi sosialisatio vahvisti työmarkkinoiden jakautumisesta syntyneitä sukupuoliroolikäsityksiä siitä, mitkä työt ja tehtävät kuuluvat miehille ja mitkä naisille. (Diekman & Schneider, 2010; Eagly & Wood, 2011; Schneider & Bos, 2019.) Esimerkiksi havainnoimisella on ollut merkitystä siinä, kuinka sukupuoliroolikäsitykset vahvistuivat: kun naisia ei nähty vaikkapa valta-asemissa vaan ne täytyivät miehistä, on se saattanut voimistaa asenteita ja ajatuksia sopivista roolituksista yhteiskunnassa (Eagly & Wood, 2011, s. 466). Työmarkkinoiden ja roolien jakautumisen myötä miehet saivat enemmän valtaa ja mahdollisuuksia hallita kuin naiset (Diekman & Schneider, 2010; Eagly & Wood, 2011; Schneider & Bos, 2019). Vallan epätasapaino on mahdollistanut valtaa pitävien miesten sarron harjoittamisen alistettuna olevaa ryhmää eli naisia kohtaan (Han ym., 2023, s. 290–291; Bearman ym., 2009, s. 13, 15; Constantinescu, 2021, s. 121).

Tutkimuskirjallisuudesta tekemiäni havaintojen mukaan asenteet ja käsitykset naissukupuolen huonommuudesta miessukupuoleen verrattuna sisäistyvät jatkuvuutensa, levinneisyytensä, syvyytensä ja alistavuutensa vuoksi myös naisiin. Sisäistyminen on melko väistämätöntä, sillä jatkuvasti ympäristöstä tuleva ”syöttö” (kuten voimakkaat ja hienovaraiset viestit ympäristöstä, esikuvat tai niiden puute, populaarikulttuurin tuotteet, yhteiskunnan rakenteet, media, läheissuhteet, palkkaepätasa-arvo ja niin edelleen) lopulta muokkaa ajatteluamme ja toimintaamme (kts. Eagly & Wood, 2011, s. 465–469). Toisaalta asenteiden sisäistäminen saattaa joissakin tilanteissa helpottaa naisten luovimista patriarkaalisisessa ympäristössä sekä pelastaa heidän henkensä. Se voikin toisaalta suojata naisia, mutta ennen kaikkea se aiheuttaa kärsimystä ja heikentää hyvinvointia. (esim. Einhorn, 2021, s. 489–490; Bearman ym., 2009, s. 37.) Loppujen lopuksi juuri

naisvihamieliset asenteet itsessään ovat turvattomuutta ja jopa hengenuhkaa tytöille ja naisille aiheuttava tekijä.

Tarkastelemani artikkelit keskittyivät käsittelemään vain naissukupuoleen kohdistuvaa naisvihaa, mutta väitän, että feminiinisiin piirteisiin kohdistuva naisvihamielisyys koskettaa muitakin sukupuolia kuin vain naisia, sillä meissä jokaisessa on vaihtelevasti feminiiniä ja maskuliinia. Szymanskin ja kollegoiden (2009, s. 102–103) mukaan naisviha käsittääkin myös naisominaisiin piirteisiin kohdistuvan väheksynnän ja vihamielisyyden. Jos pohditaan binääristä jaottelua, niin naisten on yleisesti soveliaampaa ilmentää maskuliinisuuttaan ja kiinnostustaan maskuliiniseksi miellettyihin asioihin kuin miesten ilmentää feminiinisyttään ja kiinnostustaan feminiiniseksi miellettyihin asioihin. Sama pätee jo lasten kohdalla tytöille ja pojille miellettyjen asioiden osalta. Niinpä näkemykseni mukaan naisvihasta kärsivät myös esimerkiksi miehet, sillä se ei anna heille juurikaan tilaa ilmaista muita kuin maskuliinisia puolia itsestään. Ne jotka tuovat esiin omia feminiinisiä puoliaan, saattavat todennäköisemmin kohdata sosiaalisia sanktioita, kuten Eagly ja Wood (2011, s. 468–469) esittävät. Tässä yhteydessä sosiaalinen sanktio vaikuttaa mielestäni kuitenkin melko ”kliiniseltä” sanalta, sillä se etäännyttää siitä, että nuo sosiaaliset sanktiot voivat olla paitsi syrjintää, myös suoranaista henkistä ja fyysistä väkivaltaa.

Ajattelen, että naisvihamieliset asenteet ovat tärkeitä tiedostaa, jotta omia ajatuksiaan, uskomuksiaan ja asenteitaan kykenee kyseenalaistamaan sekä toimintaansa muokkaamaan. Vain siten asenneilmapiiri voi hiljalleen muuttua ja ulkopuolelle heijastuessaan muovata myös ympäröivää kulttuuria. Tätä tukevat myös Han ja kollegat (2023, s. 300), joiden mielestä naisten on tärkeä lisätä tietoisuuttaan sisäistetyistä naisvihasta ja tehdä töitä sen vaikutusten vähentämiseksi. Constantinescu (2021, s. 127) ehdottaa, että asenteiden muuttamistyön lisäksi niin miesten monopoliasemaa kuin kotitöiden ja jälkikasvun kasvatusvastuun jakautumistakin tulisi haastaa.

Einhornin (2021, s. 498) sanoin, naisina meidän on tärkeää ymmärtää, että olemme sisäistäneet naisvihan väkivallan, sekä kiinnittää huomiota siihen, ettemme

siirrä sitä edelleen muihin naisiin ja tyttöihin. Toisaalta yhtä tärkeäksi koen, että poikia ja miehiä valotetaan naisvihan vahingollisuudesta ja epäreilystä sekä rohkaistaan naisvihamielisten uskomusten ja toimintamallien kyseenalaistamiseen ja kitkemiseen.

LÄHTEET

- Bearman, S., Korobov, N. & Thorne, A. (2009). The fabric of internalized sexism. *Journal of integrated social sciences*, 1(1), 10–47.
https://www.jiss.org/documents/volume_1/issue_1/JISS_2009_1-1_10-47_Fabric_of_Internalized_Sexism.pdf
- Constantinescu, S. (2021). How does the internalization of misogyny operate: a theoretical approach with european examples. *Research in social change*, 13(1), 120–128. <https://doi.org/10.2478/rsc-2021-0013>
- Diekman, A. B., & Schneider, M. C. (2010). A social role theory perspective on gender gaps in political attitudes. *Psychology of women quarterly*, 34(4), 486–497. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2010.01598.x>
- Eagly, A., & Wood, W. (2011). Social role theory. Teoksessa Van Lange, P. A. M., Kruglanski, A. W., & Higgins, E. T. (toim.), *Handbook of theories of social psychology*, 458–476. Volumes 1 ja 2. SAGE Publications, Limited.
<http://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/detail.action?docID=5581235>
- Einhorn, S. (2021). From a woman's point of view. How internalized misogyny affects relationships between women. *Group analysis*, 54(4), 481–498. <https://doi.org/10.1177/05333164211038310>
- Feigt, N. D., Domenech Rodríguez, M. M., & Vázquez, A. L. (2022). The impact of gender - based microaggressions and internalized sexism on mental health outcomes: A mother - daughter study. *Family relations*, 71(1), 201 - 219. <https://doi.org/10.1111/fare.12622>
- Han, E., Hoffman, L., & Wood, S. M. (2023). Using the internalized misogyny scale across sexual orientations: measurement invariance and item factor analysis. *Sex roles*, 88(5–6), 290–304. <https://doi.org/10.1007/s11199-023-01357-x>
- McCullough, K. M., Wong, Y. J., & Stevenson, N. J. (2020). Female video game players and the protective effect of feminist identity against internalized misogyny. *Sex roles*, 82(5–6), 266–276. <https://doi.org/10.1007/s11199-019-01055-7>
- Nummi, J. (2022). Sukupuolistunut seksuaalikasvatus: Tarkastelussa seksuaalista häirintää kuvaavat video-oppimateriaalit. *Sukupuolentutkimus-Genusforskning*, 35(2), 49–54.
<https://journal.fi/sukupuolentutkimus/article/view/122681/73014?acceptCookies=1>
- Salminen, A. (2011). *Mikä kirjallisuuskatsaus?: Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin*. Vaasan yliopisto.
- Schneider, M. C., & Bos, A. L. (2019). The application of social role theory to the study of gender in politics. *Political psychology*, 40(S1), 173–213. <https://doi.org/10.1111/pops.12573>

Szymanski, D. M., Gupta, A., Carr, E. R., & Stewart, D. (2009). Internalized misogyny as a moderator of the link between sexist events and women's psychological distress. *Sex roles*, 61(1-2), 101-109. <https://doi.org/10.1007/s11199-009-9611-y>